

COVID-19 i borba protiv nasilja nad ženama i djevojčicama

Foto: Nacionalna garda vojske SAD-a/
narednik Amouris Coss

UVOD

Fokus ovog sinopsisa je na novonastalim dokazima o uticaju pandemije COVID-19, koja je odnedavno pogodila cijeli svijet, na nasilje nad ženama i djevojčicama. Njime su na razmatranje date preporuke svim segmentima društva, od vlada do međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva sa ciljem sprečavanja i borbe protiv nasilja nad ženama i djevojčicama, na početku, tokom i nakon krize u javnom zdravstvu sa primjerima radnji koje su već poduzete. Takođe se razmatra ekonomski uticaj pandemije i njene dugoročne implikacije na nasilje nad ženama i djevojčicama.

Ovo je živi dokument koji crpi znanje i iskustvo širokog spektra eksperata koji daju rješenja za eliminisanje nasilja nad ženama i djevojčicama, sa fokusom na kontekst zemlje u kojoj se kriza pojavljuje.

NA GLOBALNOM NIOVU

243
MILIONA

žena i djevojčica od 15. do 49. godine su bile podvrgnute seksualnom i/ili fizičkom nasilju od strane intimnog partnera u posljednjih 12 mjeseci.

1/2

svjetske populacije je pod mjerama zabrane kretanja uslijed pandemije COVID-19

Pandemija u sjeni: Nasilje nad ženama i djevojčicama i COVID-19

Na globalnom nivou,

243

miliona

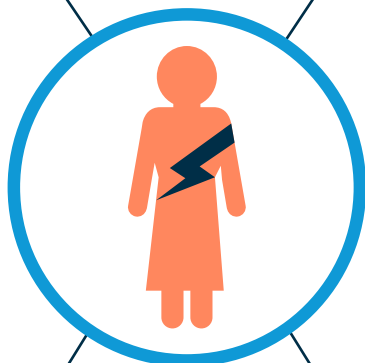
žena i djevojčica starosne dobi između 15 i 49 godina su bile izložene seksualnom i/ili fizičkom nasilju od strane intimnog partnera u prethodnih 12 mjeseci.

Ovaj broj će izvjesno **porasti** budući da sigurnosne, zdravstvene i finansijske brige povećavaju tenzije, a stres je pojačan u skućenim i ograničenim životnim okolnostima.

Novonastali podaci ukazuju na to da se nakon izbijanja pandemije COVID-19, nasilje nad ženama i djevojčicama, a posebno nasilje u porodici, **intenziviralo**.

U Francuskoj, prijave slučajeva nasilja u porodici su se povećale za **30%** otkad su na snazi mjere zabrane kretanja od 17. marta.

U Argentini je broj hitnih poziva u slučajevima nasilja u porodici povećan za **25%** od uvođenja mjera zabrane kretanja od 20. marta.

Na Kipru i u Singapuru SOS linije su evidentirale porast u broju poziva od **30%**, odnosno **33%**.

Povećan broj slučajeva nasilja u porodici i drugih hitnih zahtjeva za smještaj u sigurne kuće je takođe evidentiran u Kanadi, Njemačkoj, Španiji, Ujedinjenom Kraljevstvu te Sjedinjenim Američkim Državama.

Sa produženjem naredbi za ostajanje kod kuće u cilju sprečavanja širenja virusa, žene sa nasilnim partnerima se u sve većem broju nalaze u situaciji da su izolovane od ljudi i resursa koji im mogu pružiti pomoć.

87.000 žena

je ubijeno sa predumišljajem u toku 2017. godine. Većinu ovih ubistava su počinili intimni partneri ili članovi žrtvine porodice.

Nasilje nad ženama i djevojčicama je rasprostranjeno, ali istovremeno se ovi slučajevi nedovoljno prijavljuju.

Manje od **40% žena** koje su izložene nasilju prijavile ova krivična djela ili potraže bilo koju vrstu pomoći.

Prema ranijim procjenama, troškovi nasilja nad ženama na globalnom nivou iznose oko

US\$1.5 triliona

Ova cifra samo može porasti s obzirom da je sada nasilje u porastu te da će i dalje rasti nakon pandemije.

Porast broja slučajeva COVID-19 opterećuje do neizdrživosti čak i najnaprednije i najbolje opremljene zdravstvene sisteme, uključujući i one koji su na prvim linijama borbe protiv nasilja.

Sigurne kuće dosežu vrhunac svojih kapaciteta, odnosno nisu u mogućnosti da prime nove žrtve uslijed mjera zatvorenosti i socijalnog distanciranja. U drugim slučajevima njihova svrha je promijenjena te sada služe kao zdravstveni centri.

Odgovori država na COVID-19 moraju da uključe:

Usluge zaštite od nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući i povećane resurse za podršku sigurnim kućama, SOS linijama, te online savjetovanju. Ove osnovne usluge bi trebalo proširiti te adaptirati na kriznu situaciju kako bi se žrtvama osigurao pristup podršci.

Psihosocijalna podrška za žene i djevojčice koje su pogođene ovom pandemijom, žrtve rodno zasnovanog nasilja, zdravstvene radnike i ostale osobe koje pružaju socijalnu podršku na prvoj liniji mora biti prioritizirana.

Snažnu poruku organa za provedbu zakona da se nekažnjivost neće tolerisati. Policija i pravosuđe moraju da se pobrinu da se slučajevima nasilja nad ženama daje prioritet te da se obrati pažnja na pojave nasilja u kontekstu COVID-19.

RAZVOJ DOGAĐAJA I PROBLEMI

Nasilje nad ženama i djevojčicama predstavlja oblik kršenja ljudskih prava, što je globalni problem i ima negativan uticaj na žrtve/preživjele, njihove porodice i zajednice¹.

Gotovo 18% žena i djevojčica starosne dobi između 15 i 49 godina, koje su ikad bile u vezi, su bile izložene seksualnom i/ili fizičkom nasilju od strane intimnog partnera u prethodnih 12 mjeseci². Ova cifra je u porastu do 30% kada se uzme u obzir nasilje od strane partnera u toku životnog vijeka žena.³ Više od trećine ubistava žena sa predumišljajem su počinjena od strane trenutnih ili bivših partnera⁴.

Iako je nasilje od strane partnera jedan od najzastupljenijih i najrasprostranjenijih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, one su izložene nasilju u raznim kontekstima – u mirnodopsko ili vrijeme sukoba, ili u pretkonfliktno doba – te u raznim okruženjima: porodici, zajednici i širem društvu. Brz razvoj tehnologije doprinosi još jednom obliku nasilja nad ženama, a to je nasilje putem online platformi. Prema dostupnim podacima, manje od 40% žena koje su izložene nasilju potraže pomoć u bilo kojoj formi. Većina među onima koje potraže pomoć se obrati porodici i prijateljima. Manje od 10% žena koje potraže pomoć se obrati policiji⁵.

Postojeća kriza kada je u pitanju nasilje nad ženama će se vjerovatno pogoršati u kontekstu pandemije COVID-19. Novonastali podaci ukazuju na to da je od izbijanja pandemije porastao broj prijava nasilja nad ženama, posebno nasilja u porodici, budući da sigurnosne, zdravstvene i finansijske brige povećavaju tenzije, a stres je pojačan u skućenim i ograničenim životnim okolnostima. Više od polovine svjetske populacije je pod mjerama zabrane kretanja od početka aprila.

U **Francuskoj**, naprimjer, prijave slučajeva nasilja u porodici su se povećale za 30% otkad su na snazi mjere zabrane kretanja od 17. marta.⁶ Na **Kipru** i u **Singapuru**⁷ SOS linije su evidentirale porast u broju poziva od 30%, odnosno 33%⁸. U Argentini je broj hitnih poziva u slučajevima nasilja u porodici povećan za 25% od uvođenja mjera zabrane kretanja od 20. marta.⁹

U **Kanadi**, **Njemačkoj**, **Španiji**, **Ujedinjenom Kraljevstvu**¹⁰, te u **Sjedinjenim Američkim Državama**¹¹, organi vlasti, aktivisti/ce za prava žena i partneri civilnog društva su evidentirali povećan broj slučajeva nasilja u porodici i drugih hitnih zahtjeva za smještaj u sigurne kuće¹².

Foto: Hospital Clínic/Francisco Àvia

**Postojeća kriza
nasilja nad ženama
i djevojčicama će se
vjerovatno pogoršati
u kontekstu
pandemije COVID-19**

UTICAJ COVID-19 NA ŽENE I DJEVOJČICE

OPTEREĆENOST OSNOVNIH USLUGA ZAŠTITE

U **Australiji** je anketa koju je proveo Women's Safety New South Wales (Sigurnost žena Novog Južnog Velsa) pokazala da je 40% radnika/ca na prvoj liniji borbe evidentiralo porast zahtjeva za pomoć od strane žrtava, a 70% njih je izvijestilo da je kompleksnost slučajeva koje su primili povećana od izbijanja pandemije COVID-19¹³.

Porast u broju prijava nasilja u porodici se bilježi u isto vrijeme kada su usluge ugrožene. Pomoć koja život znači i podrška za žene koje su podvrgnute nasilju (npr. klinička kontrola predmeta silovanja, te podrška mentalnom zdravlju i psihosocijalna podrška) mogu biti prekinute kada su zdravstvene službe preopterećene i prezauzete radom na slučajevima COVID-19. Čak i kada se osnovne usluge održavaju, kolaps u koordiniranom odgovoru između različitih sektora, npr. odgovor zdravstvenog sektora, policije i pravosuđa, te odgovor socijalnih službi, i socijalno distanciranje će dovesti do toga da će sektori biti suočeni sa izazovom pružanja značajne i relevantne podrške za žene koje su podvrgnute nasilju.

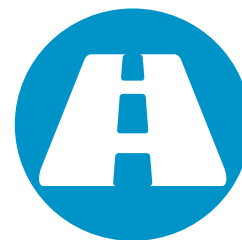
U drugim slučajevima, gdje je kretanje ograničeno, i/ili gdje je pristup osnovnim uslugama ograničen, ili se usluge pružaju na drugačiji način uslijed socijalnog distanciranja (npr. savjetovanje telefonskim putem, putem e-maila ili preko drugih platformi), broj zahtjeva za pomoć je u opadanju. Naprimjer, SOS linija za nasilje u porodici u **Italiji** je izvijestila da je primila 55% manje poziva u prve dvije sedmice marta budući da je mnogim ženama bilo teško tražiti pomoć tokom mjera zabrane kretanja. Sličan pad u broju poziva je zabilježen u mreži za zbrinjavanje žena na sjeveru **Francuske**¹⁴. Ovo je zabrinjavajući znak da su žene bez zaštite, da ne mogu pristupiti resursima koji bi im pomogli da se bore sa ili da izbjegnu situacije nasilja. Žene i djevojčice u ovo vrijeme možda ne mogu doći do mreža, organizacija koje pružaju podršku (kao što su npr. mreže za prava žena, nastavnici/e, zdravstveni/e radnici/e, vjerske vođe, službenici/e za razvoj zajednice, itd.) i ne mogu prepoznati zlostavljanje. Nadalje, s obzirom na postojeću rodnu podjelu u digitalnom svijetu¹⁵, žene i djevojčice u mnogim zemljama, posebno one koje su izložene višestrukim oblicima diskriminacije, možda nemaju pristup mobilnom telefonu, kompjuteru ili internetu kako bi pristupile uslugama ili mogle sigurno koristiti usluge kod kuće gdje su možda pod strogim nadzorom počinioca nasilja i drugih članova porodice.

NASILJE U PORODICI

NASILJE PUTEM ONLINE PLATFORMI

OGRAIČENO KRETANJE

Tamo gdje žene imaju pristup tehnologiji, dolazi takođe do porasta online nasilja nad ženama. Prije pandemije COVID-19, jedna od 10 žena u **Evropskoj Uniji** je prijavila da je bila izložena online nasilju od starosne dobi 15 godina (uključujući prijem neželjenih, uvredljivih i seksualno eksplicitnih e-mail ili SMS poruka, ili uvredljive, neprikladne ponude na društvenim mrežama)¹⁶. Tokom pandemije COVID-19 i ograničenja kretanja, upotreba online platformi je porasla u posljednjih nekoliko sedmica. Ovo neki koriste kao priliku da mlade ljude dovedu u situacije u kojima bi ih iskoristili¹⁷. Prema podacima Europol, online aktivnost onih koji traže materijal za zlostavljanje djece je u porastu¹⁸. Milioni žena i djevojčica često koriste video konferencijske aplikacije, ponekad na dnevnoj osnovi, za rad i za učenje. Prema raznim medijima, postovima na društvenim mrežama i ekspertima/icama za prava žena, razni oblici online nasilja su u porastu, uključujući uhođenje, zadirivanje, seksualno uznemiravanje i seksualno vrijeđanje na internetu. Neki od primjera navode neželjene pornografske video snimke prilikom uključanja u društvene događaje putem virtualnih soba za razgovor.¹⁹

Pored porasta u broju prijava slučajeva nasilja nad ženama, takođe vidimo veću kompleksnost nasilja.

Tokom pandemije ebole pokazalo se da su višestruki oblici nasilja pogoršani u kontekstu krize, uključujući trgovinu ljudima, dječije brakove te seksualno iskorištavanje i uznemiravanje²⁰. COVID-19 vjerovatno utiče na sličan razvoj događaja u sadašnjosti²¹. Strah žena i izloženost seksualnom nasilju i drugim oblicima nasilja na javnim mjestima²² će vjerovatno eskalirati, kao što smo već vidjeli na **Filipinima** i u **Indiji**, kako se COVID-19 pojavljuje u urbanim i ruralnim područjima, gdje je socijalno distanciranje ispraznilo ulice i saobraćaj, izuzev za one koji pružaju osnovne usluge.

Radnici/e u zdravstvenom sistemu na prvoj liniji borbe protiv COVID-19, od kojih 70% čine žene, su takođe suočeni/e sa višestrukim rizicima po njihovo zdravlje, dobrobit i sigurnost. Zabilježen je porast u broju prijava kako fizičkih, tako i verbalnih napada na zdravstvene radnike/ce u **Kini, Italiji i Singapuru**²³.

EKONOMSKI UTICAJ NASILJA NAD ŽENAMA I DJEVOJČICAMA I COVID-19

Društveni i ekonomski troškovi nasilja nad ženama i djevojčicama su značajni, sa širim troškovima u vezi sa pružanjem usluga žrtvama, kao i troškovima krivičnog postupka.²⁴ Na globalnom nivou procijenjeni trošak nasilja nad ženama i djevojčicama (javni, privatni i društveni) je oko 2% svjetskog bruto domaćeg proizvoda (BDP), odnosno US\$1.5 triliona²⁵. Ova cifra sada može samo rasti kako raste nasilje, te nastaviti rasti nakon pandemije. Predviđeni porast različitih oblika i manifestacija nasilja nad ženama i djevojčicama neće samo pogoršati ekonomske uticaje krize izazvane pandemijom COVID-19, nego će i usporiti ekonomski oporavak širom svijeta.

Ekonomski uticaj pandemije COVID-19 uslijed rasprostranjenih mjera zatvaranja poslovnih aktivnosti i industrija²⁶ predstavlja dodatne finansijske probleme za zajednice, posebno u segmentima populacije koja je već ranjiva. Žene u disproportionalnom broju rade na nesigurnim, manje plaćenim poslovima na pola radnog vremena ili na neslužbenim poslovima, sa malim ili nikakvim sigurnim prihodima i društvenom zaštitom, kao npr. zdravstvenim osiguranjem – te su stoga manje zaštićene od ekonomske recesije u vremenima krize.

Iskustva sa epidemijama ebole i zike pokazuju da epidemije pogoršavaju postojeće nejednakosti, uključujući i one po osnovu ekonomskog statusa, sposobnosti, starosne dobi i roda.

Krajnje socio-ekonomske neravnopravnosti će dovesti najranjivije grupe u čak veći rizik od nasilja. Nakon krize, nasilje nad ženama i djevojčicama će nastaviti da eskalira, istovremeno sa porastom nezaposlenosti, finansijskih problema i nesigurnosti. Gubitak dohotka za žene koje se nalaze u situacijama nasilja čini njihov bijeg iz toga još težim.

Finansijski uticaj pandemije COVID-19 će se osjetiti i u kapacitetu lokalnih ženskih organizacija za zagovaranje strateških reformi u domenu nasilja nad ženama i djevojčicama te za dugoročno pružanje usluga žrtvama nasilja.

**\$1.5
TRILIONA**

**PROCJENA TROŠKA NASILJA NAD ŽENAMA I
DJEVOJČICAMA NA GLOBALNOM NIVOU**

PRIMJERI ODGOVORA VLADA I ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

Obezbijediti sigurnost žena

- U **Kanadi**, sigurne kuće će ostati otvorene tokom zabrane kretanja. Nedavno je najavljeno da kanadski paket pomoći sadrži \$50 miliona za podršku sigurnim kućama za one koji/e se suočavaju sa seksualnim nasiljem i drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja. U Kvebeku i Ontariju, sigurne kuće u porodici se smatraju osnovnim uslugama i moraju ostati otvorene tokom zabrane kretanja.
- U **Italiji**, umjesto da preživjela mora napustiti kuću počinioca nasilja, prema naredbi tužilaštava u situacijama nasilja u porodici počinitelj nasilja mora napustiti dom.
- U **Francuskoj**, kada se u sigurnim kućama premaše kapaciteti, u hotelima se obezbeđuje alternativni smještaj za žrtve nasilja u porodici, a druge zemlje, uključujući Karibe, takođe traže alternativni smještaj.
- U **Kini** je pokrenut hashtag #AntiDomesticViolenceDuringEpidemic (#ProtivNasiljaUPorodiciTokomEpidemije) kao dio zagovaračke kampanje koja pruža linkove za online resurse - pomažući da se razbije tišina i da se govori o riziku od nasilja tokom zabrane kretanja.
- U **Eastern Capeu** u Južnoafričkoj Republici podrška se daje kako bi se ubrzalo pružanje usluga žrtvama rodno zasnovanog nasilja, sa posebnim fokusom na žene u neformalnoj privredi, kao i na mlade djevojke i žene koje su pogođene HIV-om i AIDS-om.
- **Australija, Francuska i Ujedinjeno Kraljevstvo** su dodijelili dodatna finansijska sredstva za podršku ženama koje su podvrgnute nasilju i organizacijama koje pružaju usluge.

Inovativna rješenja

- Mnoge online i službe mobilne tehnologije poduzimaju korake kako bi pružile podršku preživjelima u ovom periodu ograničene mobilnosti i povećane potražnje, pa su tako **Antigua i Barbuda** sa dvije telekomunikacione firme ugovorili besplatne pozive prema SOS linijama.
- U Madridu u **Španiji**, funkcija momentalnog slanja poruke sa geo-lokacijom nudi online chat sobu sa psihološkom podrškom žrtvama nasilja.
- Na Kanarskim ostrvima u **Španiji**, žene mogu obavijestiti apoteke o situaciji nasilja u porodici putem šifrirane poruke "Mask-19" kojom se obezbeđuje podrška policije.
- U Kambriji, **Ujedinjeno Kraljevstvo**, policija je odredila poštanske radnike i vozače dostavne službe koji obraćaju pažnju na znakove zlostavljanja. Popularna aplikacija pod nazivom 'Bright Sky' pruža podršku i informacije preživjelima, ali je osobe koje se brinu da im partneri provjeravaju telefon mogu sakriti.

Virtuelni pravosudni sistem

- Strategije i alati za pitanje usporenosti rada pravosudnog sistema uslijed zatvorenih institucija su važni kako bi se izbjegla nekažnjivost. U **Kazahstanu** je zabrana kretanja dovela do otkazivanja planiranih ročišta te su tako predmeti nasilja odgođeni.
- **Argentina** poduzima korake u smislu odgođenih sudskih postupaka pa tako produžava naredbe za zaštitu žrtava na 60 dana.
- U **Kolumbiji** je vlada donijela uredbu sa zakonskom snagom kojom se garantuje neometan pristup uslugama virtuelnim putem, uključujući pravno savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, usluge policije i pravosuđa, uključujući i sudska ročišta. Druge zemlje koriste virtuelna sredstva kako bi zadržale operativnost pravosudnog sistema, pa se tako npr. žrtve nasilja u porodici putem telekonferencijske veze javljaju na sudska ročišta.

PREPORUKE ZA DJELOVANJE

Ključno je pokrenuti pitanje porasta nasilja nad ženama tokom pandemije COVID-19 putem ubrzanih i usklađenih napora organa vlasti, međunarodnih i domaćih organizacija civilnog društva i UN agencija. Potrebe žena i djevojčica koje su suočene sa višestrukim oblicima diskriminacije trebaju da budu prioritet.

VLADE-AGENCIJE UJEDINJENIH NACIJA

1 Dodijeliti dodatne resurse i uključiti mjere zasnovane na dokazima u pogledu planova na državnom nivou za borbu protiv nasilja nad ženama i djevojčicama u toku pandemije COVID-19

2 Osnažiti usluge za žene koje su izložene nasilju u toku pandemije COVID-19

- Smatrati usluge za žene koje su izložene nasilju osnovnim uslugama.
- Ojačati usluge, uključujući sigurne kuće, putem brzih procjena kapaciteta, i putem izrade procjene rizika, sigurnosnog planiranja i upravljanja predmetima, prilagođene na kontekst krize, u cilju osiguranja pristupa žrtava podršci.
- Osigurati psihosocijalnu podršku za žene i djevojčice koje su izložene nasilju i radnike/ce na prvoj liniji koji/e pružaju zdravstvenu i socijalnu podršku.
- Proširiti kapacitet sigurnih kuća, uključujući promjenu svrhe drugih prostora, kao npr. praznih hotela, obrazovnih institucija, koji bi se koristili za karantinski smještaj.
- Osnažiti SOS linije, uključujući zaštitu od seksualnog eksploatisanja i uznemiravanja, online savjetovanje i tehnološka rješenja kao što su SMS, online alati, i društvene mreže podrške.

3 Izgraditi kapacitete ključnih službi u cilju sprečavanja nekažnjivosti i unapređenja kvalitete odgovora

- Povećati svijest policije i pravosuđa o porastu nasilja nad ženama i djevojčicama u toku pandemije COVID-19 i izvršiti obuku o načinu borbe, zaštite, te upućivanja žrtava i preživjelih ka odgovarajućim službama.
- Obučiti interventne službenike/ce za psihosocijalnu podršku, uključujući zdravstvene radnike/ce, organe za sprovođenje zakona i sudske službenike/ce, kao i osoblje u urgentnim skloništima i savjetovalištima koji/e rade tokom krize.
- Izvršiti obuku osoblja u obrazovnim i službama koje pružaju usluge djeci o sigurnosti i upućivanju za djecu koja su možda izložena nasilju u porodici ili su ugrožena od strane online predatora.

4 Staviti žene u središte strateških promjena, rješenja i oporavka

- Osigurati podršku za lokalne organizacije za prava žena, posebno one koje pružaju osnovne usluge populaciji do koje se teško dolazi, koja je udaljena i ugrožena.
- Osigurati da ženske organizacije i organizacije ženskih zajednica učestvuju u procesu donošenja odluka tako da potrebe i problemi budu identifikovani i uključeni u sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i djevojčicama.
- Uzeti u obzir ulogu ženskih organizacija u planovima za oporavak i dugoročnim rješenjima za pitanje nasilja nad ženama i djevojčicama u toku pandemije COVID-19.

5 Osigurati prikupljanje podataka razvrstanih prema spolu kako bi se shvatio uticaj koji COVID-19 ima na nasilje nad ženama i djevojčicama i potkrijepio odgovor

- Prikupljati podatke prema spolu o slučajevima nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući nasilje u porodici (uključujući psihološko i ekonomsko nasilje) i seksualno nasilje, uz evidentiranje mjesta događaja.
- Prikupljati podatke o potrebama i kapacitetu usluga za odgovor na povećan broj zahtjeva žena i djevojčica u kontekstu COVID-19.
- Osigurati da prikupljanje podataka ni na koji način ne dovodi žene i djevojčice u veći rizik od nasilja i nevolje.

PREPORUČENE AKTIVNOSTI ZA ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA – AGENCIJE UJEDINJENIH NACIJA

Pojačati zagovaranje i angažman različitih aktera po pitanju nasilja nad ženama i djevojčicama tokom pandemije COVID-19

- Izgraditi snažno zagovaranje i svijest o porastu nasilja nad ženama i djevojčicama u toku pandemije COVID-19.
- Proaktivno osporavati rodne stereotipe, naglašene u COVID-19 okolnostima (npr. povećana briga žena oko kućnih poslova, finansijska nesigurnost/nezaposlenost), sa ciljanim porukama za muškarce kako bi se ohrabрили zdravi mehanizmi odbrane u stresnim situacijama.
- Angažovati medije da nastave podizati vidljivost povećanog nasilja nad ženama i djevojčicama, uz demonstraciju načina na koji se faktori rizika koji podstiču nasilje pogoršavaju u kontekstu COVID-19.
- Dati informacije, uključujući i objave javnih službi, preživjelima nasilja u porodici, naprimjer, o uslugama upućivanja, ili o sigurnom nastavku rada, uz upotrebu dostupnih formata poruka za razne grupe žena.
- Osvijestiti i angažovati privatni sektor uz upotrebu dostupnih svjetskih smjernica za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući uposlenice koje rade od kuće tokom pandemije COVID-19 i izložene su nasilju u porodici.
- Osigurati da lokalne i regionalne vlasti učine javne prostore sigurnim za žene i djevojčice u različitim fazama ove pandemije.

UN WOMEN PARTNERSTVA NA DJELU

UN Women radi sa svojim partnerima na tome da se mjere koje se odnose na nasilje nad ženama i djevojčicama uključe u odgovor na pandemiju COVID-19 i oporavak, na državnom, regionalnom i globalnom nivou, u skladu sa načelom da se niko ne ostavi po strani.

UN Trust Fund to End Violence against Women (UN Fond za borbu protiv nasilja nad ženama) razmatra sve trenutne grantove u cilju identifikovanja izglednih budžetskih linija koje se mogu brzo preusmjeriti za neposrednu pomoć lokalnim ženskim organizacijama. Zavisno od donatorskih doprinosa, UN Fond za borbu protiv nasilja nad ženama će takođe uspostaviti mogućnost finansiranja aktivnosti vezanih za COVID-19 sa dva konkretna smjera:

1. Podrška postojećim organizacijama civilnog društva koje finansira UN Fond za borbu protiv nasilja nad ženama – pri čemu se prioritet daje malim ženskim organizacijama – uz dodatno finansiranje koje će im pomoći da se prilagode izazovima koji se pojavljuju kao rezultat COVID-19 krize i da osiguraju stabilnost projekata i dugoročnu održivost organizacija.

2. Ciljani poziv za prijedloge "Odgovor na COVID-19" koji za cilj ima finansiranje novih projekata kreiranih specifično za podršku ženama i djevojčicama koje su preživjele nasilje u kontekstu pandemije COVID-19.

Foto: UN Women/Khristina Godfrey

UN WOMEN PARTNERSTVA NA DJELU

Rodno-odgovorni i lokalno relevantni odgovori na COVID-19 i nasilje nad ženama i djevojčicama, sa ženama koje imaju ključne uloge u donošenju odluka

- Na globalnom nivou, putem naše Incijative za sigurne gradove i sigurne javne prostore - **UN Women Safe Cities and Safe Public Spaces Initiative**, radimo sa lokalnim vlastima, pravosuđem/policijom/zdravstvenim sektorom, i lokalnim ženskim organizacijama sa ciljem da proširimo podršku na opštinske odjele (za prevoz, parkove, prostore za javni rad, čistoću, i stambena pitanja) sa ciljem osiguranja sigurnih javnih prostora za žene i djevojčice tokom krize.
- Nekoliko ureda nadgleda i/ili pravi brze procjene nasilja nad ženama i djevojčicama u kontekstu COVID-19 (**Fiji, Malawi, Južnoafrička Republika, Tonga, Vanuatu**), kao i kapaciteta pružalaca usluga, telefonskih linija za podršku, te vrše distribuciju relevantnih smjernica, što čine i putem programa **Safe and Fair** u ASEAN regionu.
- Kao rezultat navedenih procjena, program **Safe and Fair** izvještava o povećanom riziku od seksualne eksploatacije i nasilja od strane granične policije i naoružanih čuvara za povratnike/ce koji/e se vraćaju kući, i povećanom riziku od psihološkog nasilja za žene migrantice / radnice koje su izgubile posao i više nisu u mogućnosti da se brinu za svoje porodice.

Foto: UN Women/Ryan Brown

EMERGENCY

Coronavirus
disease (COVID-
19) outbreak

Foto: Unsplash/ Markus Spiske

Pružanje kvalitetnih osnovnih usluga prilagođenih trenutnom pandemijskom kontekstu

- UN Women **Kenija** vrši obuke i oprema zdravstvene radnike/ce na prvoj liniji u sklopu programa za mentalno zdravlje i dobrobit porodica.
- Partneri imaju podršku za ažuriranje referalnih puteva i protokola za pružanje usluga (**Vanuatu, Sudan, Trinidad i Tobago**).
- Na **Fidžiju**, preživjelima nasilja su osigurane smjernice o online uslugama. Donesen je pravilnik o postupanju koji uzima u obzir potrebe i izazove predstavnika/ca zajednica i seoskih vođa.
- Kao dio inicijative **EU-UN Spotlight Initiative**, na **Jamajci i Grenadi**, podrška se pruža putem izgradnje tehnoloških kapaciteta Biroa za rodna pitanja, sektora za provedbu zakona, i pravosuđa u odgovoru na COVID-19.

Širenje znanja i svijesti -podrška za mobiliziranje zajednice

- Partneri daju doprinos osvještavanju medija/društvenih mreža o COVID-19, porastu nasilja nad ženama i djevojčicama te kako ga spriječiti. Ovo uključuje fokus na podjelu kućanskih odgovornosti i žene koje su zaposlene u kućanstvima, te ugrožene radnice. (**Antigua i Barbuda, Malawi, Sudan, Tanzanija, Uganda, Zimbabve i Maroko**).
- Angažovanje kompanija mobilne telefonije za slanje poruka i pružanje usluga (**Antigua i Barbuda, Južnoafrička Republika**).
- Kao dio inicijative **EU-UN Spotlight** u **Gvajani**, intervencije koje osporavaju nasilne prakse te zagovaranje organizacija civilnog društva za eliminisanje nasilja nad ženama i djevojčicama su prilagođene kontekstu COVID-19, uključujući i tehnologiju.
- U **Gruziji i Turskoj**, zagovarali smo da kompanije podrže svoje osoblje, uključujući preživjele nasilja u porodici.

Foto: Unsplash/ Markus Spiske

FUSNOTE

1. <https://undocs.org/E/CN.6/2020/3>
2. Izvještaj generalnog sekretara. Posebno izdanje: Napredak ka ciljevima održivog razvoja. 8. maj 2019. (E/2019/68) dostupan ovdje: <https://undocs.org/en/E/2019/68>
3. Svjetska zdravstvena organizacija, Globalne i regionalne procjene nasilja nad ženama i djevojčicama: Uticaj i zdravstveni učinci nasilja od strane intimnog partnera i seksualnog nasilja od strane osobe koja nije partner (Ženeva, 2013.)
4. Ured Ujedinjenih Nacija za pitanja droge i kriminala (UNODC), Globalna studija o ubistvu: Rodno zasnovano ubistvo žena i djevojčica 2018 (Beč, 2018.)
5. UN ekonomska i društvena pitanja (2015.). Žene svijeta 2015., Trendovi i statistike.
6. "Skok nasilja u porodici za 30% tokom mjera zabrane kretanja u Francuskoj" <https://www.euronews.com/2020/03/28/domestic-violence-cases-jump-30-during-lockdown-in-france>, pristupljeno 3. aprila 2020.
7. "Komentar: U izolaciji sa nasilnikom? Zašto se čini da je nasilje u porodici u porastu tokom pandemije COVID-19", <https://www.channelnewsasia.com/news/commentary/coronavirus-covid-19-family-violence-abuse-women-self-isolation-12575026>, pristupljeno 2. aprila 2020.
8. "Zabrana kretanja širom svijeta donosi porast nasilja u porodici" <https://www.theguardian.com/society/2020/mar/28/lock-downs-world-rise-domestic-violence>, pristupljeno 3. aprila 2020.
9. "Tokom karantena, broj poziva na 144 za rodno zasnovano nasilje povećan za 25%" http://www.diario21.tv/notix2/movil2/?seccion=desarrollo_no-ta&id_nota=132124, pristupljeno 2. aprila 2020.
10. "Koronavirus: Zatvorena sam sa svojim nasilnikom" <https://www.bbc.com/news/world-52063755>, pristupljeno 3. aprila 2020.
11. "Slučajevi nasilja u porodici brže eskaliraju u doba COVID-19" <https://missionlocal.org/2020/03/for-victims-of-domestic-violence-sheltering-in-place-can-mean-more-abuse>, pristupljeno 3. aprila 2020.
12. "Zabrana kretanja širom svijeta donosi porast nasilja u porodici" <https://www.theguardian.com/society/2020/mar/28/lockdowns-world-rise-domestic-violence>, pristupljeno 3. aprila 2020.
13. "Nasilje u porodici u velikom porastu tokom korona virusa kad su porodice zarobljene u kućama" <https://10daily.com.au/news/australia/a200326zyjkh/domestic-violence-spikes-during-coronavirus-as-families-trapped-at-home-20200327>, pristupljeno 2. aprila 2020
14. "Žene koriste šifrovane riječi u apotekama kako bi izbjegle nasilje u porodici tokom zabrane kretanja", <https://www.cnn.com/2020/04/02/europe/domestic-violence-coronavirus-lockdown-intl/index.html>, pristupljeno 4. aprila 2020.
15. <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/gender-gap/>
16. Agencija za osnovna prava Evropske Unije (2014). Nasilje nad ženama: Anketa širom EU.
17. <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/02/coronavirus-lockdown-raises-risk-of-online-child-abuse-charity-says>
18. Profitiranje u doba pandemije - Kako kriminal koristi krizu COVID-19, mart 2020, Europol.
19. <https://www.reuters.com/article/us-women-rights-cyberflashing-trfn-idUSKBN2153HG>
20. UNGA A/70/723. Zaštita čovječanstva od budućih zdravstvenih kriza: Izvještaj visokog vijeća o globalnom odgovoru na zdravstvene krize; UNICEF Helpdesk, "Rodno zasnovano nasilje u vanrednim stanjima: Hitni odgovori tokom epidemija u javnom zdravstvu," septembar 2018, str. 2.
21. IASC (2015). Smjernice za integrisanje rodno zasnovanih intervencija u humanitarne aktivnosti: Sigurnost hrane i poljoprivrede; UNGA A/70/723. Zaštita čovječanstva od budućih zdravstvenih kriza: Izvještaj visokog vijeća o globalnom odgovoru na zdravstvene krize.
22. <https://www.indiatoday.in/crime/story/jharkhand-minor-girl-accuses-friend-8-others-of-rape-in-dumka-1660566-2020-03-28>
23. <http://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf>
24. Johnson & Dawson. 2011. Nasilje nad ženama u Kanadi: Istraživanje i perspektive javnih politika. Don Mills, Ontario. Oxford University Press.
25. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2016/9/speech-by-lakshmi-puri-on-economic-costs-of-violence-against-women>
26. Gotovo 10 miliona ljudi je tražilo pomoć za nezaposlene u protekle dvije sedmice, New York Times, 2. april 2020.